

Rosa Luxemburg (1915)

Internationalens återuppbyggnad

I

Den 4 augusti 1914 tog den tyska socialdemokratin sitt politiska avsked, och samtidigt störtade den Socialistiska internationalen samman.¹ Alla försök att förneka eller dölja detta faktum har, oavsett vilka motiv som kan ligga bakom, endast en objektiv tendens: att föreviga de socialistiska partiernas ödesdiga självbedrägerier, att göra de inre brister, som lett till sammanbrottet, till tingens normala tillstånd, att på lång sikt göra en fiktion, ett hyckleri av den Socialistiska internationalen. Själva sammanbrottet saknar motstycke i historien. Socialism eller imperialism – detta alternativ sammanfattar arbetarpartiernas politiska orientering under det senaste decenniet. Särskilt i Tyskland användes det som socialdemokratin paroll i otaliga programtal inför folkförsamlingar, i broschyrer och i tidningsartiklar; det var formeln för socialdemokratin uppfattning av den rådande historiska fasen och dess tendens.

Världskrigets utbrott har förvandlat ordet till kött, har förvandlat alternativet från en historisk tendens till en politisk situation. Ställd inför detta alternativ, som socialdemokratin var den första att inse och upplysa folkmassorna om, strök socialdemokratin flagg och gav utan kamp segern åt imperialismen. Aldrig i klasskampernas och de politiska partiernas historia har det funnits något annat parti som i likhet med det tyska socialdemokratiska partiet efter en femtioårig oavbruten tillväxt, efter att ha erövrat en första rangens maktposition och efter att ha vunnit miljoner väljare på så kort tid fullständigt gått upp i rök som politisk faktor. I sin egenskap av internationalens bäst organiserade och bäst disciplinerade förtrupp, tjänar vårt parti som det tydligaste beviset för socialismens sammanbrott.

Kautsky, som representerar det såkallade ”marxistiska centrum” eller, i politiska termer: träskets teoretiker, har redan i flera år degraderat teorin till springpojke åt ”partiinstansernas” officiella praxis och på så sätt duktigt bidragit till partiets sammanbrott, och nu har han redan tänkt ut en ny teori, som skall rättfärdiga sammanbrottet och framställa det i en gynnsam dager. Enligt den teorin skall socialdemokratin visserligen utgöra ett instrument för freden, men inget medel mot krig. Eller, som Kautskys trogna lärjungar i den österrikiska ”Der Kampf”² med många suckar påbjuder apropå den tyska socialdemokratin förvillelser: socialdemokratin enda lämpliga politik så länge kriget varar är ”tigandets politik”; först när fredsklockorna klämtar, skall den åter träda i funktion. Denna den frivilliga eunucktillvarons teori, som endast tror sig kunna rädda socialdemokratin dygd genom att koppla bort partiet som politisk faktor under avgörande skeden i världshistorien, lider av samma grundfel som alla den politiska impotensens räkningar: den är uppgjord utan värden.

Ställd inför alternativet: för eller emot kriget, måste socialdemokratin i samma ögonblick, som den gav upp alternativet ”emot”, genom historiens järnhårda tvång kasta hela sin vikt i vågskålen för kriget. Samme Kautsky, som pläderade för kreditbeviljning på den minnesvärda fraktionsrådgivningen den 3 augusti, och samma ”austromarxister” (som de själva kallar sig), som nu i ”Der Kampf” anser det självklart att den socialdemokratiska fraktionen skall bevilja krigskrediter, gjuter emellanåt tårar över de socialdemokratiska partiorganens nationalistiska excesser och över deras otillräckliga teoretiska skolning, särskilt vad beträffar den hårfina uppdelningen av begreppet ”nationalitet” och andra ”begrepp”, som uppges ha skuld till dessa felsteg. Men tingen har sin egen logik, även när människorna inte vill veta av den. Sedan socialdemokratin genom sina representanter i parlamentet beslutat sig för att främja kriget, följde resten av sig själv med det historiska ödets oundviklighet.

I och med den fjärde augusti har den tyska socialdemokratien långt ifrån att ”tiga” övertagit en synnerligen viktig historisk funktion: den som imperialismens vapendragare i det pågående kriget. Napoleon sade en gång: två faktorer avgör utgången av en strid, den ”jordiska” faktorn, det vill säga terrängen, vapnets beskaffenhet, atmosfäriska förhållanden etc., och den himmelska” faktorn, dvs. härens moraliska sinnesförfattning, dess hänförelse, dess tro på saken. För den ”jordiska” faktorn i det pågående kriget sörjer på tysk sida i huvudsak firman Krupp i Essen, för den ”himmelska” faktorn är framför allt socialdemokratien ansvarig. De tjänster den har gjort och gör den tyska krigsledningen alltsedan den fjärde augusti är omätliga. Fackföreningarna, som efter krigsutbrottet lagt alla lönestrider på hyllan och omger alla de militära myndigheternas säkerhetsåtgärder för att förhindra oroligheter bland folket med ”socialismens” nimbus; de socialdemokratiska kvinnorna, som helt undandrar sig all socialdemokratisk agitation och i stället ägnar hela sin tid och kraft åt att arm i arm med borgerliga patrioter lugna nödlidande krigarfamiljer, den socialdemokratiska pressen, som med några få undantag ägnar sina dagstidningar, vecko- och månadstidskrifter åt att framställa kriget som en nationell och proletär angelägenhet och göra propaganda för det, åt att alltefter krigslyckan utmåla den ryska faran och tsarregeringens illdåd eller prisge det perfida Albion åt folkets hat, åt att jubla över uppror och revolutioner i andras kolonier, åt att sia om Turkiets uppsving efter detta krig, åt att lova frihet åt polacker, rutener och alla andra folkslag, åt att undervisa den proletära ungdomen i krigisk tapperhet och hjältemod – kort sagt åt att bearbeta folkmassorna och den allmänna opinionen för krigets ideologi, och slutligen de socialdemokratiska riksdagsmännen och partiledarna, som inte endast beviljar medel för krigsföringen, utan även svartmålar varje oroande tendens till tvivel och kritik hos massorna som ”intriger” vilka de energiskt söker förkväva, medan de å sin sida diskret står till regeringens tjänst med äkta tysk-nationella, patriotiska broschyrer, tal och artiklar – har man någonsin i världshistorien skådat ett krig, i vilket sådana ting förekommit?

Var och när har man någonsin med sådan självklar undergivenhet funnit sig i att alla författningensliga rättigheter upphävdes? Var har man någonsin sjungit sådana hymner till den ytterst stränga av motståndarsidan dikterade presscensuren, som man nu gör i vissa tyska socialdemokratiska tidningar? Aldrig förut har ett krig haft sådana Pindaros-söner, aldrig har en militär diktatur funnit sådan lydnad, aldrig har ett politiskt parti så ivrigt offrat allt vad det ägde och har på altaret för den sak, som det tusen gånger om svurit sig och världen att bekämpa till sista blodsdroppen. Jämfört med denna förvandling är nationalliberalerna ståndaktiga som Cato och verkliga rochers de bronze (järnklippor). Just den mäktiga organisationen av den tyska socialdemokratien, just dess berömda disciplin var det som gjorde det möjligt, att dess fyra miljoner på ett enda dygn gjorde en tvärvändning på kommando från en handfull parlamentsledamöter och lät spänna sig för den vagn, som det varit deras livs mål att bekämpa. Socialdemokratins femtio år av förberedande arbete bär sina frukter i detta krig, vars tyngd och segerrika kraft på tyskt fackförenings- och partiledarhåll framställs som ett resultat huvudsakligen av massornas ”skolning” i proletära organisationer. Marx, Engels och Lassalle, Liebknecht, Bebel och Singer³ har skolat det tyska proletariatet för att Hindenburg skulle kunna leda det. Och därför att skolningen, organisationen, den berömda disciplinen, fackföreningarnas standard och arbetarpressen står på högre nivå i Tyskland än i Frankrike, är den tyska socialdemokratins krigshjälp också mycket effektivare än den franska. De franska socialisterna och deras ministrar är rena klåpare i nationalismens och krigsföringens ovana hantverk, om man jämför deras prestationer med de tjänster, som den tyska socialdemokratien och de tyska fackföreningarna bevisar den fosterländska imperialismen.

II

Den officiella teori, som godtyckligt missbrukar marxismen till partiinstansernas husbehov för att urskulda deras förehavanden, den teori, vars organ är tidskriften ”Neue Zeit”⁴, försöker

bortförklara den lilla differensen mellan arbetarpartiets nuvarande funktion och dess tidigare deklamationer genom att säga, att den internationella socialismen visserligen ägnat mycken tid åt frågan om hur man skulle kunna *förhindra* krigsutbrottet, men däremot inte sagt något om hur man skulle förhålla sig *efter* detta krigsutbrott. Som allas ödmjuka tjänarinna försäkrar denna teori, att det råder fullständig harmoni mellan socialismens nuvarande praxis och dess förgångna, att inget av de socialistiska partierna har gjort sig skyldigt till något, som skulle kunna ifrågasätta dess medlemskap i internationalen. Och samtidigt tillhandahåller denna smidiga och böjliga teori en godtagbar förklaring till motsättningen mellan den internationella socialdemokratins nuvarande position och dess förgångna, en motsättning, som inte ens den dummaste person kan undgå att märka. Internationalen har endast ventilerat möjligheterna att förhindra kriget. Men nu "är kriget här", som formeln lyder, och nu visar det sig, att socialisterna efter krigsutbrottet skall följa helt andra förhållningsregler än före kriget. Så snart ett krig utbrutit, är det enda alternativet för varje proletariat: seger eller nederlag. Eller som en annan "austromarxist", F. Adler⁵, mera naturvetenskapligt och filosofiskt uttrycker saken: liksom varje annan organism måste nationen framför allt försvara sin existens. På god tyska betyder det, att det för proletariatet finns inte *en* livsregel, vilket den vetenskapliga socialismen hittills förkunnat, utan i stället *två*: en som gäller i fredstid och en som gäller för krigstillstånd. I fredstid har man inom landet klasskamp och utåt internationell solidaritet, i krigstid har man klassolidaritet inom landet, men strid mellan arbetarna i olika länder. Den världshistoriska appellen i Kommunistiska manifestet har fått ett väsentligt tillägg och lyder nu i Kautskys korrigerade skick: Proletärer i alla länder, förenen eder i fredstid och skär halsen av varandra i krigstid! I dag lyder parollen alltså "jeder Schuss ein Russ – jeder Stoss ein Franzos",* och i morgon efter fredsslutet: "Seid umschlungen, Millionen, diesen Kuss der ganzen Welt".† Ty internationalen är "i huvudsak ett fredsinstrument", men "inget verksamt medel i krigstider".‡

Denna praktiska teori öppnar inte bara lockande perspektiv för den socialdemokratiska praktiken, i det att den upphöjer drejskivefraktionens⁶ metod att vända kappan efter vinden och centrumpartiets jesuitmetoder till den Socialistiska internationalens grunddogm. Den förkunnar även en helt ny "revision" av den historiska materialismen, en revision, mot vilken alla Bernsteins tidigare försök i den riktningen ter sig som oskyldiga barnlekar. Proletariatets taktiska riktlinjer skall vara helt olikartade *före* och *efter* krigsutbrottet, de skall rentav vara diametralt motsatta. Detta förutsätter, att även samhällsvillkoren, grundvalarna för vår taktik, är helt olikartade i fredstid och i krigstid. Enligt den av Marx grundade historiska materialismen är hela vår skrivna historia en klasskampernas historia. Efter Kautskys revision av materialismen måste man tillägga: med undantag för krigsperioderna. Enligt honom förlöper samhällsutvecklingen, som ju i tusentals år interfolierats av krig, enligt följande schema: en period av klasskamper, sedan en paus, under vilken klasserna sluter sig samman och utkämpar nationella strider, sedan åter en period av klasskamper, åter paus och klassammanslutning och så vidare i en graciös menuett. Varje krigsutbrott vänder upp och ned på samhällslivets fredliga grundvalar, och i det ögonblick, då man sluter fred, förändras dessa grundvalar åter. Som man ser, är detta inte längre någon teori om samhällets utveckling "genom katastrofer", mot vilken Kautsky förut måste försvara sig tillsammans med andra "intrigmakare"; det är en teori om samhällsutveckling – genom kullerbyttor. Samhället rör sig framåt ungefär som ett drivande isberg om våren, vilket efter en viss tid står på huvudet,

* Se Kautskys artikel i "Neue Zeit" den 2 oktober i fjol.

† Ur en känd dikt av Schiller. Ordagrann översättn.: "Omfamna varandra, miljoner, denna kyss är för hela världen." – Ö.a.

‡ Se Kautskys artikel i "Neue Zeit" den 27 oktober i fjol.

eftersom den ljumma vårströmmen smält bort dess bas, och sedan periodiskt upprepar denna förtjusande lek.

Men för det första utgör alla kända historiska fakta ett slag i ansiktet på denna reviderade historiska materialism, eftersom historien i stället för den nykonstruerade motsättningen mellan krig och klasskamp har att uppvisa ständigt återkommande dialektiska övergångar från krig till klasskamp, från klasskamp till krig, varigenom dessa båda företeelser avslöjar sin inre samhörighet. Så var det med medeltidens stadskrig, med reformationskrigen, med Nederländernas befrielsekrig, med kriget under den stora franska revolutionen, med det amerikanska oavhängighetskriget, med Pariskommunens uppror och med den stora ryska revolutionen år 1905. För det andra smular Kautskys teori även abstrakt och teoretiskt sett sönder hela den marxistiska teorins historiska materialism, vilket redan en kort diskussion bevisar. Om det nämligen som Marx antar förhåller sig så, att varken klasskamp eller krig faller ner från himlen, utan i stället är följd av djupt liggande ekonomiska och sociala orsaker, så kan ingendera försvinna periodiskt, om inte dess orsaker upplöses i intet. Nu är ju proletariats klasskamp endast en följd av lönesituationen och bourgeoisins kapitalistiska klassherravälde. Men lönesituationen upphör inte att existera under kriget, utan den försämras tvärtom genom de spekulationer och jobberier, som frodas i krigsindustrins bördiga jord och genom den militära diktaturens press på arbetarna. Lika litet upphör bourgeoisins politiska klassherravälde i krigstider: tvärtom stegras det till en naken klassdiktatur genom att de författningens enliga rättigheterna upphävs. När alltså klasskampens ekonomiska och politiska källor flödar tio gånger starkare i krigstider än under fredliga förhållanden, hur är det då möjligt att klasskampen, den oundvikliga följden av dessa företeelser, skulle kunna upphöra? Det är ju tvärtom så, att krig under den nuvarande historiska perioden är resultat av olika kapitalistgruppers konkurrerande intressen och av kapitalets expansionsbehov. Men dessa båda drivfjädrar fungerar inte endast medan kanonerna dånar, utan även i fredstid, och därigenom förbereder de krigsutbrottet och gör det oundvikligt. Kriget är ju enligt Clausewitz – som Kautsky med förkärlek citerar – endast ”samma politik fortsatt med andra medel”. Och det är just den imperialistiska fasen av kapitalets klassherravälde som genom sina kapprustningar gjort freden till en omöjlighet, eftersom de i grund och botten har utropat militarismens diktatur, alltså ett permanent krigstillstånd.

Detta resulterar i ett antingen – eller för den reviderade historiska materialismen. Antingen är klasskampen även i krigstider den allsmäktiga lagen för proletariats existens, och då är det ett brott mot proletariats livsintressen att i krigstider i stället låta partiinstanserna proklamera harmoni mellan klasserna. Eller också är klasskampen även under fredliga förhållanden ett brott mot ”nationella intressen” och mot ”fäderneslandets säkerhet”. Antingen klasskampen eller harmonin mellan klasserna är samhällslivets fundamentala faktor, i krigstid såväl som i fredstid. I praktiken blir alternativet ändå tydligare: Antingen bekänner socialdemokratin inför den fosterländska bourgeoisin pater peccavi (Fader, jag har syndat), vilket f.d. unga gåpåare, numera gamla bönesystrar i vårt parti redan ångerfullt föreslagit, och då måste partiet också revidera hela sin fredstaktik och sina principer för att kunna anpassa sig till sin nuvarande socialimperialistiska position. Eller också bekänner socialdemokratin sitt pater peccavi inför det internationella proletariats, och då måste partiet anpassa sitt förhållningssätt i krigstider till sina fredsprinciper. Och det som gäller för den tyska arbetarrörelsen, gäller givetvis också för den franska.

Antingen förblir internationalen en ruinhög även efter kriget, eller man börjar dess återuppbyggnad på klasskampens grundvalar, eftersom klasskampen är dess livgivande källa. Internationalen får inte nytt liv för att man efter kriget plockar fram det gamla positivt igen och fritt, friskt och frejdigt, som om ingenting hänt, spelar upp samma melodier, som förtrollade världen före den fjärde augusti. Internationalen kan återuppbyggas endast därigenom, att vi

”grymt och grundligt hånar våra egna halvheter och svagheter”, hånar vårt moraliska förfall efter den fjärde augusti och likviderar hela vår taktik efter detta datum. Och det första steget i den riktningen är en aktion, där vi kämpar för att få ett snabbt slut på kriget och utforma freden i enlighet med det internationella proletariats gemensamma intressen.

III

Två olika partiinriktningar har hittills trätt i förgrunden vad fredsfrågan beträffar. Den ena, vilken representeras av parti-styrelsemedlemmen Scheidemann⁷ och av flera andra riksdagsmän och partitidningar, präglar som ett eko av regeringen parollen ”Håll ut” och bekämpar fredsaktionen som otidsenlig och farlig för fäderneslandets militära intressen. Denna riktning propagerar för ett fortsättande av kriget, och sörjer sålunda objektivt för, att kriget i de härskande klassernas intresse måtte fortsättas ”till en seger, som kommer att gottgöra våra offer”, till en ”tryggad fred”. Med andra ord sörjer dessa anhängare av ”Håll ut”-parollen för att krigets objektiva tendens så nära som möjligt sammanfaller med de imperialistiska erövringar, vilka ”Die Post”, Rohrbach, Dix⁸ och andra anhängare av Tysklands världsherradöme öppet förklarar för krigets mål. Om dessa vackra drömmar inte skulle bli uppfyllda, om den unga imperialismens träd ännu inte växer upp i himlen, så kan man sannerligen inte skylla detta på redaktionen för ”Die Post” och dess efterföljare i den tyska socialdemokratins led. Det är uppenbarligen inte de högtidliga ”uttalandena” i riksdagen ”mot varje slag av erövringspolitik”, som är av avgörande betydelse för krigets resultat, utan rekommendationen att ”hålla ut”. Det krig, som Scheidemann och andra vill fortsätta, har sin egen logik, men representanterna för den är de kapitalistiska och agrara element, som sitter i sadeln i dagens Tyskland, och inte de obetydliga socialdemokratiska riksdagsmännen och redaktörerna, som endast får hålla i stigbyglarna, varigenom partiets social-imperialistiska hållning får sina tydligaste uttryck.

Medan även de franska partiledarna – ehuru med utgångspunkt från en helt annan militär situation – håller fast vid parollen att ”hålla ut till segern”, kan man i alla andra länder observera en allt kraftfullare aktion för en snabb avslutning av kriget. Det mest utmärkande för alla dessa fredstankar och fredsönskningar är den noggranna uppställningen av fredsgarantier, vilka skall krävas efter krigsslutet. Här framträder inte endast det gemensamma kravet: inga erövringar, utan även en hel rad nya krav: allmän nedrustning, eller, mera modest: en planmässig begränsning av kapprustningarna, den hemliga diplomatins avskaffande, fri handel för alla nationer i kolonierna och flera andra vackra tankar. I alla dessa paragrafer, som skall göra mänskligheten lyckligare och förhindra framtida krig, måste man beundra den oförbränneliga optimism, som oskadd överlevat det pågående krigets fruktansvärda katastrof och nu planterar nya – resolutioner på de gamla förhoppningarnas gravkulle. Om sammanbrottet den fjärde augusti har bevisat något, så är det den världspolitiska lärdomen, att man inte skapar någon effektiv fredsgaranti eller skyddsmur mot krig genom fromma önskningar, utstuderade recept eller utopiska krav, utan endast och allenast med hjälp av proletariats handlingskraftiga vilja att förbli troget sin klasspolitik och sin internationella solidaritet trots imperialismens alla stormar. De socialistiska partierna i de berörda länderna, och framför allt det tyska partiet, har inte brustit i sina krav eller formler, utan i förmågan att låta dessa krav följas av en bestämd vilja och av aktioner i klasskampens och internationalismens tecken. Om man i dag, efter allt vi upplevat, skulle fatta fredsaktionens uppgift som uppgiften att fundera ut de bästa recepten mot krig, så skulle man därmed fastslå, att den internationella socialismen råkat ut för den största faran av alla: nämligen den, att trots alla grymma lärdomar varken ha lärt eller glömt något.

Även för detta finner vi mönsterexempel i Tyskland. I ”Neue Zeit” framlade nyligen riksdagsman Hoch ett fredsprogram, som – enligt vittnesbörd från ett partiorgan – låg honom varmt

om hjärtat. I detta program saknades ingenting: varken en numrerad lista på ”krav”, som smärtfritt och säkert skall förebygga krig i framtiden, eller en mycket övertygande utläggning om hur möjligt, nödvändigt och önskvärt det vore med ett snart slut på kriget. Det var bara en sak som fattades: förklaringen att man skall verka för denna fred och på vilket sätt man skall göra det, nämligen med handlingar och inte med ”önskningar”! Artikelförfattaren tillhör nämligen den kompakta fraktionsmajoritet, som inte bara röstat för krigskrediter två gånger, utan dessutom varje gång påpekat den politiska, fosterländska och socialistiska nödvändigheten av att dessa krediter beviljades, och som fullärd i sin nya roll är redo att med samma självklarhet fortsätta att bevilja krediter för en fortsatt krigföring. Det är ett klassiskt konststycke av samma det praktiska tråskets politik, som teoretiskt propageras i ”Neue Zeit”, att rekommendera ytterligare medel till en fortsatt krigföring i samma andedrag som man prisar den efterlängtdade freden och alla dess välsignelser, att ”med ena handen trycka svärdet i regeringens hand och med den andra vifta med fredens mjuka palmkvist över Internationalen”.

Om socialisterna i neutrala länder, som t.ex. på konferensen i Köpenhamn⁹, på allvar anser sig arbeta för ett snabbt slut på kriget då de på papperet utarbetar fredskrav och fredsrecept, så är detta ett relativt oskyldigt misstag. *Insikten* om den springande punkten i internationalens situation för närvarande, och om orsakerna till dess sammanbrott kan och skall bli alla de socialistiska partiernas egendom. Den *aktion*, som leder till fredens och internationalens restauration, kan endast utgå från de socialistiska partierna i de krigförande länderna. Det första steget på väg mot fred och international är ett avsteg från socialimperialismens väg. Och om de socialdemokratiska riksdagsmännen fortsätter att bevilja medel för krigföring, så är deras fredsönskningar och fredsrecept precis detsamma som Kautskys ”international”, vars medlemmar ”inte har något att förebrå sig” och omväxlande omfamnar varandra och skär halsarna av varandra, nämligen – ett hyckleri, och värre ändå – en hallucination. Även här har tingen sin egen logik. Genom att bevilja krigskrediter släpper Hoch och hans likar taget i tyglarna och åstadkommer motsatsen till fred, nämligen ”uthålligheten”, lika väl som Scheidemann och kompani, som genom att rekommendera ”uthållighet” faktiskt överlämnar tyglarna till folket på ”Die Post” och därigenom uppnår motsatsen till sina högtidliga uttalanden mot ”varje slag av erövringspolitik”, nämligen att de imperialistiska instinkterna frigörs och kämpar – till sista blodsdroppen. Även här finns det endast ett antingen-eller: antingen Bethmann Hollweg¹⁰ eller – Liebknecht. Antingen imperialism eller en socialism av Marx’ märke.

Liksom hos Marx själv den skarpsinnige historieanalytikern och den djärve revolutionären, tankens man och handlingens man ingått en ouplöslig förening, där elementen understödde och kompletterade varandra, så förenade marxismen som socialistisk doktrin för första gången i den moderna arbetarrörelsens historia teoretiska insikter med en proletariatets revolutionära handlingskraft, där den ena sidan genomlyste och berikade den andra. Båda är i lika hög grad delar av marxismens innersta väsen; skilda från varandra förvandlar elementen var för sig socialismen till en sorglig karikatyr av sitt eget jag. Den tyska socialdemokratin har under loppet av ett halvsekel skördat de rikaste frukterna av marxismens teoretiska insikter och närd av dem skapat en mäktig organisation. Ställd inför sin största historiska prövning, en prövning som socialdemokratin för övrigt teoretiskt förutsett i alla dess väsentliga drag med en naturforskarens säkerhet, svek arbetarrörelsens andra livselement: den handlingskraftiga viljan att icke blott förstå historien, utan även skapa den. Socialdemokratin med alla sina mönstergilla teoretiska insikter och hela sin organisatoriska kraft sveptes med av den världshistoriska strömvirveln, kantrade på ett ögonblick likt ett vrak utan roder och utsattes för imperialismens vindar, mot vilka den skulle ha arbetat sig fram till socialismens räddande hamn. Hela

internationalen hade varit dömd till nederlag redan till följd av denna dess mest skolade, starkaste elittrupps olycksöde, även om andra partier varit utan fel.

Ett världshistoriskt sammanbrott av första rang, vilket på det mest riskabla sätt komplicerar och fördröjer mänsklighetens befrielse från kapitalismens herravälde. Men om nu detta var nödvändigt, så är åtminstone marxismen helt utan skuld. Och alla försök att anpassa marxismen till den socialistiska praktikens nuvarande fallfärdighet, att prostituera den till att tjänstgöra som fal apologet åt socialimperialismen, är ojämförligt mycket farligare än alla skriande nationalistiska excesser ur partiets led; dessa försök leder inte endast till, att de verkliga orsakerna till internationalens djupa förfall höljs i dunkel, utan också till att källorna till dess framtida återupprättelse sinar. Den nya internationalen såväl som en fred, vilken motsvarar proletarietets intressen, kan endast växa fram ur proletarietets självkritik och ur dess insikt om den egna makten, samma makt, som visserligen den fjärde augusti knäcktes av stormen likt ett vajande rö, men som i sin sanna gestalt är historiskt kallad att knäcka de sociala orättvisornas tusenåriga ekar och att försätta berg. Det är vägen till denna makt – och inte pappersresolutioner – som samtidigt är vägen till fred och till internationalens återuppbyggnad.

Kamrat Luxemburgs uppsats skrevs redan i februari. Eftersom hon sedan sin häktning inte kan ändra på den själv, känner jag mig förpliktad att anföra det faktum, att Kautsky senare förnekat, att han skulle ha pläderat för krigskrediter. I en polemik säger han själv om sin dåvarande situation: ”Jag trodde, att det var lättast att undgå den svåra situationen genom att avhålla sig från att rösta. Eftersom varken majoriteten eller minoriteten instämde i denna åsikt, ansåg jag det åtminstone rådligt att göra beslutet beroende av eventuella garantier.” Härtill anmärker ”Hamburger Echo”, som har en eller t.o.m. två redaktörer med i riksdagsfraktionen: ”Tillförlitliga partikamrater och säkra observatörer säger för övrigt, att Kautsky vid de officiella överläggningar han deltog i aldrig på allvar rådde någon att nedlägga sin röst. Om han gjort det, så har det väl varit helt inofficiellt vid kaffebordet.” Härpå följde inget svar. Se ”Hamburger Echo” nr. 50 av den 28 februari i år.

Vidare måste jag tillfoga, att kamrat Hoch den 20 mars hörde till den fraktionsminoritet, som lämnade riksdagssalen före omröstningen, eftersom han inte ville bevilja den ekonomiska propositionen och inte heller tio miljoner mark i nya krigskrediter, utan endast fem miljoner.

Franz Mehring.
”Die Internationale”, nr. 1, 1915.

¹ Den 4 augusti 1914 angreps Belgien av tyska trupper, samtidigt som den tyska socialdemokratiska riksdagsgruppen slöt upp bakom den tyska krigspolitiken.

² Den österrikiska socialdemokratins ledande teoretiska organ.

³ Wilhelm Liebknecht var en av den tyska socialdemokratins grundare och far till Karl Liebknecht. August Bebel tillhörde också grundargenerationen och var vid sin död 1913 partiets ordförande. Tillsammans med Paul Singer, som dog 1911, spelade han en ledande roll inom den ”centristiska” fraktionen.

⁴ ”Neue Zeit” var SPD:s ledande teoretiska organ med Karl Kautsky som redaktör.

⁵ Friedrich Adler. Ledande österrikisk socialdemokrat; 1917 förövade han ett framgångsrikt attentat mot den österr. ministerpresidenten Sturgkh; efter kriget generalsekreterare i den soc. dem. internationalen.

⁶ Ironisk beteckning på det nationalliberala partiets riksdagsfraktion.

⁷ Philipp Scheidemann ådrog sig under denna period Luxemburgs speciella avsky som symbol för SPD-majoritetens politik. Han ingick i partistyrelsen och inträdde som statssekreterare i Max von Badens regering 1918. Pressad av folkmassorna utropade han på eget bevåg den tyska republiken 9 november 1918.

⁸ ”Die Post” var organ för det frikonservativa partiet. Paul Rohrbach och nationalliberalen Arthur Dix var båda talesmän för tysk expansionism.

⁹ Den 17-18 januari samlades socialdemokrater från neutrala länder i Köpenhamn och vädjade till de neutrala ländernas regeringar att medla mellan de krigförande staterna.

¹⁰ Theobald von Bethmann Hollweg var som rikskansler den politiskt huvudansvarige för den tyska krigföringen. I juli 1917 tvingades han avgå.